

Bij de crematie van mijn vader (maart 2007)

Marcel Wissenburg

Ik wil beginnen met een dankwoord, en pas daarna mijn eigen verhaal houden. Zo weet ik zeker dat ik het belangrijkste niet vergeet. Mede namens mijn moeder, mijn zus en mijn zwager, die helaas niet op tijd uit Kongo kon overkomen, wil ik hartelijke dank uitspreken aan de huisarts, dokter Brouwer, aan het verplegend personeel van Thuiszorg Renkum, en aan alle burens, vrienden en familie voor hun onschatbare hulp, toewijding en medeleven in de afgelopen maanden. Jullie hebben ons leven en het sterven van mijn vader een stuk draaglijker gemaakt.

Ik spreek regelmatig voor een groot publiek, en met de jaren gaat me dat makkelijker af omdat ik heb ontdekt dat ik, net als mijn vader, eigenlijk wel van 'n stukje theater houd. Maar dit is geen college of 'n blijspel, en ik heb dan ook lang moeten nadenken, en heel wat ideeën moeten weggooien, voor ik wist wat ik nu echt moest zeggen.

Ik kan u een hoop droge feiten vertellen uit mijn vaders jeugd, over zijn arbeidsverleden, en over zijn medisch dossier. Met wat geluk kunt u daaruit iets over zijn karakter halen: hij was een man die niet van opgeven wilde weten, die het uiterste gaf en steeds weer uit het diepste dal klom, al was 't maar omdat het nu eenmaal moest.

Ik zou u ook kunnen vertellen over zijn liefhebberijen door de jaren heen: amateurtoneel en toneelregie, werk voor de lokale KVP, foto's, dia's en film, en in de laatste jaren die soms alle dagen van de week vullende liefde voor bowls. Zoals we van *zijn* vader ook wel zeiden, hij had geen rust in de kont.

En ik zou u natuurlijk kunnen vertellen dat hij soms echt geen gemakkelijk mens was, en dat je echt geen ruzie met hem wilde hebben, privé of professioneel, omdat hij zich daar met alle energie aan kon overgeven. We vonden zondag nog een brief van hem aan een pensioenmaatschappij: 'Geachte mevrouw/mijnheer, ik maak me ernstig zorgen over uw vermogen tot organisatie...' Sarcasme is moeilijk, maar mijn vader had het tot een kunst verheven.

Maar als het om zaken van het hart ging, schoten sarcasme en zwarte humor soms tekort en wist hij niets te zeggen. Hij was een binnenvetter - als de emoties er dan eindelijk uitkwamen, dan gebeurde dat gelijk in een stortvloed.

Wat hij nog het moeilijkst vond om te uiten - want hij was natuurlijk een Echte Man, met hoofdletters - was zijn liefde. Hij hield van ons, zijn kinderen, en heeft alles gegeven om ons in 't leven op weg te helpen - en ik geloof dat we hem niet hebben teleurgesteld. En hij hield van mam, zielsveel en met al zijn energie.

Een kleine illustratie daarvan: mijn moeder is linkshandig, en houdt dus bij het eten haar mes links en haar vork rechts. Zolang als ik me kan herinneren, en waarschijnlijk langer, legde mijn vader haar bestek bij het dekken van de tafel consequent verkeerd voor haar neer - ik moest hem er steeds weer aan herinneren dat ze links was. Maar de laatste twee keren dat we nog samen konden eten en dat hij dekte, ging het ineens goed. Terwijl hij wist dat het zijn laatste maal kon zijn, dacht hij aan haar en zette nog een laatste foutje recht.

Mijn vader mag dan eigenwijs zijn geweest, dom was hij niet. Hij kende zijn gebreken en heeft een leven lang geprobeerd zich te verbeteren. Als er iets is dat ik in hem bewonder, dan is het dat wel. Hij werd met de jaren opener, vrolijker, zachter, geduldiger, hartelijker, en, misschien het belangrijkste, hij leerde steeds meer te genieten van het leven. Een week of zes geleden had hij nog een prachtig toentje, na mijn oratie, nog snel even een kus van een mooie vrouw kon stelen en op een bomvolle receptiezaal een onuitwisbare indruk wist te maken door met veel smaak een onwaarschijnlijk aantal bitterballen naar binnen te werken. Klein genot, maar intens beleefd.

Al die dingen wil ik wel vertellen, moet ik ook vertellen, en heb ik u nu dus ook verteld. En sommige dingen kan ik nog niet vertellen - over de laatste middag, de laatste blik, de laatste aanraking. Dat komt nog wel een keer. Maar wat ik nu het liefste doe is een stukje voordragen, een paar regels uit een heel sentimenteel lied van Stef Bos voor Echte Mannen:

“Ik heb dezelfde ogen	en ik krijg jouw trekken om mijn mond.
Vroeger was ik driftig,	vroeger was jij driftig,
maar we hebben	onze rust gevonden.
En we zitten naast elkaar	en we zeggen niet zoveel.
Voor alles wat jij doet	heb ik hetzelfde ritueel.
Papa, ik lijk steeds meer op jou.”	

En ik ben daar heel trots op.